

Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið
Borgartúni 26,
105 Reykjavík
(lagt fram á samráðsgátt)

Reykjavík, 27. janúar 2026

Bls. | 1

Efni: Áform um frumvarp til laga um aðlögunarkerfi við landamæri vegna kolefnis (EES-innleiðing, CBAM)

Hinn 30. desember 2025 lagði Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið fram á samráðsgátt stjórnvalda áform um frumvarp til laga um aðlögunarkerfi við landamæri vegna kolefnis. Um er að ræða innleiðingu reglugerðar (ESB) 2023/956 um aðlögunarkerfi við landamæri vegna kolefnis, hér eftir CBAM. Áformin hafa verið tekin til skoðunar á vettvangi SVÞ – Samtaka verslunar og þjónustu, hér eftir samtökin, og þykir ástæða til að koma eftirfarandi á framfæri.

Forsendur innleiðingar og tengsl við þróun á vettvangi ESB

Samtökin leggja áherslu á að innleiðing umfangsmikillar reglugerðar á borð við CBAM sé reist á skýrum og rökstuddum forsendum, sem geri kleift að lagt sé raunhæft mat á áhrif lagasetningarinnar á íslenskt efnahagslíf og samfélag.

Samtökin vekja athygli á því að í áformaskjalinu er hins vegar ekki fjallað um þær breytingar sem gerðar hafa verið á CBAM á vettvangi Evrópusambandsins með samþykkt [reglugerðar \(ESB\) 2025/2083](#). Í ljósi þess að CBAM er reglugerð, en ekki tilskipun, telja samtökin mikilvægt að skýrt liggi fyrir hvort fyrirhuguð innleiðing hér á landi miði við eldri eða uppfærða útgáfu kerfisins og hvernig tekið verði tillit til þeirra breytinga sem þegar hafa verið samþykktar innan ESB.

Að mati samtakanna er nauðsynlegt að áform um innleiðingu tilgreini hvort og hvernig fyrirhuguð útfærsla samræmist gildandi regluverki ESB á hverjum tíma, enda getur slíkt haft veruleg áhrif á umfang, kostnað og framkvæmd kerfisins hér á landi.

Athugasemdir við áformaskjal – kafli G

Í kafla G áformaskjals, þar sem fjallað er um mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er, kemur fram í lið 1 að lagasetningin muni ekki hafa kostnaðaráhrif á ríkissjóð þar sem kostnaði verði mætt með gjaldtöku, að gert sé ráð fyrir jákvæðum umhverfisáhrifum og að mögulegar breytingar geti orðið á þeim löndum sem íslensk fyrirtæki eiga viðskipti við.

Samtökin telja nánari greiningu vanta á því hvernig gjaldtakan muni endurspegla raunverulegan kostnað við innleiðingu og rekstur kerfisins og hvaða áhrif breytingar á viðskiptalöndum kunna að hafa á íslenskt atvinnulíf.

Í lið 2 kafla G er fjallað um framkvæmd innleiðingar og aðlögunartíma. Þar kemur fram að Umhverfis- og orkustofnun, í samstarfi við Skattinn, muni bera meginábyrgð á framkvæmd

kerfisins og að gert sé ráð fyrir að kerfið taki fullt gildi hér á landi um áramótin 2026–2027. Samtökunum er þó ekki ljóst hvort og hvernig þessi tímasetning og undirbúningur miðist við framangreindar breytingar á CBAM-kerfinu. Æskilegt er að betur væri gerð grein fyrir því.

Athugasemdir við áhrifamat – kafli A

Bls. | 2

Í kafla A.1 a) í áhrifamati kemur fram að ekki liggi fyrir mat á umfangi framleiðslu og innflutnings sem muni falla undir ákvæði laganna. Samtökin telja þetta vera verulegan annmarka, þar sem slíkt mat er grundvallarforsenda þess að hægt sé að leggja raunhæft mat á efnahagsleg áhrif lagasetningarinnar sem og áhrif á samkeppnishæfni íslensks atvinnulífs.

Athugasemdir við áhrifamat – kafli C

Í kafla C.1 er tekið fram að ekki liggi fyrir mat á því hver hagræn áhrif verði á einstaka markaði eða heildareftirspurn. Samtökin telja athyglisvert að slík greining liggi ekki fyrir í ljósi þess að eitt af meginmarkmiðum CBAM er að hafa áhrif á aðfangakeðjur. Að mati samtakanna er mikilvægt að slíkt mat liggi fyrir sem fyrst, svo unnt sé að greina hugsanleg neikvæð áhrif og meta þörf á mótvægisáðgerðum.

Í kafla C.2 kemur fram að talið sé að um 50 innflutningsfyrirtæki muni greiða CBAM-gjöld og að ekki sé talið nauðsynlegt að leita umsagnar ráðgjafanefndar um opinberar eftirlitsreglur. Samtökunum er ekki ljóst hvort haft hafi verið beint samráð við þau fyrirtæki sem um ræðir, en telja eðlilegt að slíkt samráð fari fram, sérstaklega í ljósi þess að áhrifin eru afmörkuð við tiltekna aðila.

Í kafla C.3 a) er lagt til grundvallar að ólíklegt sé að fjöldi fyrirtækja á markaði takmarkist. Samtökin telja að áhrifamati skorti nánari rökstuðning fyrir þessari niðurstöðu, sérstaklega í ljósi þess að í lið E.2 b) kemur fram að líklegt sé að breytingar verði á þeim löndum sem íslensk fyrirtæki eiga viðskipti við. Að mati samtakanna kallar þetta á frekari greiningu á mögulegum áhrifum á samkeppni og markaðsaðstæður.

Niðurlag

Að mati Samtakanna er ljóst að betur þarf að greina forsendur fyrir innleiðingu CBAM í íslenskan rétt og áhrif hennar á íslenskt efnahagslíf og samfélag. Við það mat er ekki unnt að líta fram hjá þeim breytingum sem hafa verið gerðar á CBAM á vettvangi ESB og ekki er fjallað um í fyrirliggjandi áformum og áhrifamati.

Samtökin telja mikilvægt að áformaskjal og áhrifamat verði uppfærð í ljósi þessara atriða áður en lengra er haldið. Samtökin óska eftir frekara samráði um málið og leggja áherslu á að samtökin eru ávallt reiðubúin til virks og uppbyggilegs samráðs við stjórnvöld.

Þá áskilja samtökin sér rétt á því að koma frekari sjónarmiðum á framfæri á síðari stigum máls.

Virðingarfyllst,

f.h. SVP – Samtaka verslunar og þjónustu

Bls. | 3

Kristinn Már Reynisson
lögfræðingur